

Danilo Vuksanović

ANDREJ TIŠMA – Do sledeće seče, "Civilizovano usekovanje"

Galerija NOVA

U današnjem svetu usložnjenom ideologijom ironije i isprepletanom komunikacijskim sistemom sveopštih mogućnosti sa jedne strane, i robovanju toga sveta profitu i ratovima u ime mira, na nekoliko vizuelno analitičkih frontova, različitih pravaca ali podjednako jakih inteziteta deluje i novosadsko planetarni umetnik Andrej Tišma.

U mnoštvu informacija vizuelnog opredeljenja, ovaj autor upire u suštinu, akcentujući tekuću problematiku. Naime, ako uzmemo u obzir višestruku prizmu savremene umetnosti i njene brojne izazove, možemo zaključiti da su retki pojedinci koji otvoreno ukazuju na konkretan problem modernog doba i tako nanovo potvrđuju da je čitav XX vek bio vek destrukcije, i da XXI vek, na opštu nesreću, tu tradiciju nastavlja.

Tačnije, Andrej Tišma preobražava aktuelni trenutak u sver-

azumljivi simbol kulminirajuće globalizacije. Pri tom, ovde se misli na onaj aspekt globalizacije koji svojim moćnim oružjem asimiluje tradicionalne nacionalne vrednosti, koje su u međuvremenu izgubile dovoljnu snagu ili političku validnost. Istovremeno, Andrej Tišma aludirajući na takve slučajeve iz istorije, smešta uzrok i povod svojih dela u sad već svetskom problemu Kosova i Metohije.

Dakle, kao što su drevni i noviji narodi i njihove civilizacije potisnute u enciklopedije i svet zanimljive literature, tako i digitalni printovi iz ciklusa Civilizovano usekovanje neopozivo ukazuju na činjenicu da je znak srpske kulture, umetnosti i državnosti, izmešten u drugu, novu dimenziju. Ovakva razobličena dimenzija kod Srba navodi na bes i žaljenje istovremeno, a kod Albanaca na korak više ka zacrtanom cilju—oslobođenju. I jedan i drugi osećaj je iracionalan. Nedostaje ravnoteža i objektivnost. Između ova dve opo-
nentne emocije nailazimo na autorov pretpostavljeni panj, koji poput obezglavljenog tela govori posmatraču da je vreme za neki novi početak?

Kako god, u ovim radovima tragično i patetično je potisnu-

to izrazitim Tišminim cinizmom. Sve ima osobinu neminovnosti. Stara Srbija je smeštena u kontekst iščezlih civilizacija. Desilo se na surovom Balkanu. U rasponu njegovih kristalno jasnih komparacija Sveti ratnici–Poglavice–Svetitelji, svoje mesto su ustoličili: haos, bezumni vandalizam i dejstvo legitimnog holokausta novog veka.

Danas se priča o granici između hrišćanstva i islama, a sasvim je jasno da te granice nema. Baš kao što danas nema jasno omeđene granice između virtuelnog i stvarnog, podobnog i nepodobnog, istinitog i lažnog, profanog i svetog...

Ostaje pitanje: Da li će se na pragu isečenog panja otelotvoriti građa za neki novi konglomerat, ili će tu biti samo malo drukčije postavljeno poprište licemernih Velikih sila?

U svakom slučaju, obezglavljeno je i svetsko i srpsko kulturno nasleđe. Znamenja svetskih organizacija upravo

Andrej Tišma, Iz ciklusa CIVILIZOVANO USEKOVANJE

daju legitimnost varvarskom činjenju. Jer, ćirilčni zapisi, utrobe manastira koje zjape garežom i iskopane Hristove oči na zidovima, samo su pokretač mašineriji svetskog poretka koja je u stalnom zaletu, nemilosrdnom.

Kako Andrej Tišma sam kaže, da parafraziram: Možda će ova kultura jednog dana biti atrakcija turistima iz zemalja pod zastavom zvezdanog prstena i svih drugih narodnosti globalnog sela?

Tako, dok čitava slika ne dobije konzumetski karakter i udalji se od suštine. Na kraju, na svim televizijskim programima, u jednom trenutku, izjednačiće se oreol i perjanica, jevanđelje i poruke smrti, informacije i posledice, smrt i vaskrsnuće.

Pored stoletnog panja vekovne duhovnosti, možda nikne novo drvo, mladica novih kvaliteta. Do sledećeg Tišminog serijala.

Do sledeće seče.